

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Руслан Пильнік

«_____» _____ 2025 р.

Реєстраційний № _____

«_____» _____ 2025 р.

МЕТОДИКА НАПИСАННЯ КВІТКОВОГО ЖИВОПИСНОГО
НАТЮРМОРТУ

Кваліфікаційна робота
студентки групи ОМ-21
ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальності 014.12 Середня освіта
(Образотворче мистецтво)
Славової Діани Іванівни
Керівник: старший викладач
Мішуровський Віктор Васильович

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів ____

Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Славова Діана Іванівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Діана Славова

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ У ЖИВОПИСНОМУ КВІТКОВОМУ НАТЮРМОРТІ	6
1.1. Витоки виникнення натюрморту та розвиток квіtkового натюрморту.....	6
1.2. Особливості квіtkового натюрморту у творчості українських художників	12
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ КВІТКОВОГО ЖИВОПИСНОГО НАТЮРМОРТУ.....	18
2.1. Виникнення ідеї та формування задуму	18
2.2. Пошуки композиції квіtkового натюрморту.....	21
2.3. Виконання роботи в матеріалі.....	23
Висновки до розділу 2.....	25
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
ДОДАТКИ.....	32
Додаток А.....	32
Додаток Б.....	41

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає у тому, що мистецтво натюрморту як художній жанр має багату історію та глибокі традиції. Упродовж свого розвитку він переживав як періоди піднесення, так і занепаду. Його становлення нерозривно пов'язане із загальною еволюцією образотворчого мистецтва та відображає основні стильові напрями різних епох.

Задовго до того, як натюрморт став окремим жанром мистецтва, він уже був невід'ємною частиною будь-якого значущого художнього твору. У сучасному мистецтві натюрморт залишається актуальним жанром, який поєднує в собі традиційні техніки та сучасні ідеї. Художники використовують нові матеріали та техніки, зображують предмети у несподіваних контекстах, підкреслюючи зміни у сприйнятті та споживанні матеріальних речей.

Натюрморт залишається одним із найвиразніших і найестетичніших жанрів мистецтва, у якому особливо помітно відображається національна самобутність кожної художньої традиції. Зокрема, натюрморт відіграє важливу роль в образотворчому мистецтві, оскільки віддзеркалює розмаїття культурних впливів, технічних прийомів і стилістичних напрямів. Це, у свою чергу, ставить перед митцем завдання розкрити власну творчу індивідуальність та майстерність через призму національного культурного досвіду та загального художнього надбання.

Тема кваліфікаційної роботи досліджувалася багатьма митцями, мистецтвознавцями в західноєвропейському та українському живописі та висвітлена у працях: Антоновича Д. [1], Гординського С., Жука М., Ільїної Т., Кузьміна Є., Мунтян С. [14], Пономаренко Г. [17], Топал Р. [25], Січинського В. та інш.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз еволюції квіткового натюрморту від засновників до сучасних поглядів та методика створення авторського квіткового натюрморту.

Відповідно до мети дослідження, були виділені такі **завдання** роботи:

1. Дослідити історію виникнення натюрморту та розвиток квіткового натюрморту в історії мистецтва.
2. Проаналізувати творчість українських представників квіткового живописного натюрморту.
3. Обґрунтувати ідейний зміст творчої роботи.
4. Розробити композиційний пошуковий матеріал до кваліфікаційної роботи.
5. Створити квітковий живописний натюрморт в матеріалі.

Об'єктом дослідження є натюрморт як жанр образотворчого мистецтва.

Предметом дослідження є створення квіткового живописного натюрморту.

Методи кваліфікаційної роботи: аналіз мистецтвознавчої та загальнонаукової літератури, синтез термінології та методології, системний аналіз і метод порівняльного художнього аналізу творів мистецтва, який спрямований на їх стилістичне розмежування.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що матеріали цього дослідження можуть бути застосовані в освітньому процесі загальноосвітніх, позашкільних і мистецьких навчальних закладів для поглиблення знань у сфері образотворчого мистецтва.

Структура дослідження: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладений на 25 сторінках комп'ютерного набору. Загальний обсяг роботи складає 44 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ У КВІТКОВОМУ ЖИВОПИСНОМУ НАТЮРМОРТІ

1.1. Витоки виникнення натюрморту та розвиток квіtkового натюрморту

Витоки виникнення натюрморту сягають глибокої давнини та пов'язані з розвитком зображального мистецтва в різних культурах. Це один із найдавніших жанрів образотворчого мистецтва, що еволюціонував із символічних і декоративних форм до самостійного художнього напрямку.

Окрему увагу слід приділити процесу формування натюрморту як самостійного жанру в історії мистецтва. Зображення неживих предметів зустрічалися ще в мистецтві Стародавнього Єгипту та Греції, однак тоді вони не розглядалися як окремий жанр і не мали спеціального визначення.

Отже, натюрморт (від фр. *nature morte* – дослівно «мертва природа») – це жанр образотворчого мистецтва, в якому зображено неживі предмети, що відрізняється від портретного, історичного, жанрового та пейзажного живопису. Він охоплює відтворення предметів побуту, фруктів, овочів, квітів та інших речей, що оточують людину [3]. Де основним завданням художника в цьому жанрі, – передати колористичну виразність, об'єм і матеріальну сутність зображуваних об'єктів, а також висловити власне ставлення до них. Втім, натюрморт виник як результат глибокої взаємодії мистецтва, релігії, побуту й філософії. Він ніколи не був просто «зображенням речей», а завжди ніс ідеї, символи, настрій і час, у якому створювався. Також натюрморт відіграє важливу роль у навчальному процесі, допомагаючи художникам-початківцям опанувати основи колірної гармонії та технічні навички живописного моделювання форми.

Епоха Відродження стала визначальним етапом у розвитку мистецтва, зокрема й натюрморту. У цей час художники все більше цікавилися реалістичним зображенням навколишнього світу, вивченням перспективи та

взаємодії світла і тіні. Натюрморт поступово виокремлювався як самостійний жанр, відходячи від традиційного символічного використання предметів у релігійному живописі. У цей час художники прагнуть досягти максимальної реалістичності, орієнтуючись на античні ідеали. Значних успіхів у цьому напрямі досягли представники фламандської школи натюрморту, де квіти використовувалися як доповнення до фруктових композицій або як самостійні сюжети. Вражаюча деталізація й реалістичність зображень на темному тлі зробили ці твори безсмертними. Навіть через три століття картини цього періоду залишаються еталонними й слугують ілюстраціями у словниках, присвячених квітковому натюрморту [18].

Митці почали ретельно передавати деталі, фактури та матеріальність об'єктів. Італійські й нідерландські художники активно включали натюрморт у свої роботи. Наприклад, Леонардо да Вінчі приділяв велику увагу зображенню рослин і фруктів, досліджуючи їхні природні форми. У Нідерландах же з'явилися перші картини, де неживі предмети стали центральним сюжетом, що заклало підґрунтя для подальшого розвитку жанру.

Як окремий жанр натюрморт сформувався на межі XVI–XVII століть у Голландії та Фландрії. Саме в цей період жанр прославили такі художники, як Пітер Клас, Віллем Хеда, Абрахам Бейєрен, Віллем Кальф, Франс Снейдерс та інші. З того часу натюрморт залишається популярним серед митців, зберігаючи зв'язок мистецтва з повсякденним життям і побутом людей. В цей період натюрморти більш реалістичні, привертають своєю увагою до деталей і майстерним відтворенням світла та тіні [18]. Художники демонстрували високий рівень техніки, зображаючи різноманітні предмети – фрукти, квіти, посуд, музичні інструменти тощо. Завдяки цьому вони створювали складні композиції, насичені багатою кольоровою гамою. Тому він залишається улюбленим жанром і для багатьох сучасних художників.

У XVII столітті натюрморт виокремлюється як самостійний жанр саме

завдяки творчості Караваджіо. Саме в цей період формуються основні характеристики натюрморту: прагнення передати гармонію предметного світу, естетику та красу форм, матеріалів, кольорових відтінків і фактур, що оточують людину. Згодом перед жанром постають все складніші завдання, і художники, реагуючи на ці виклики, звертаються до нових художніх засобів. Тематичне розширення та глибина сюжетів спонукають митців до пошуків свіжих підходів у формуванні художнього образу [17, с. 18].

Живописці прагнули не лише до точного відтворення зовнішньої форми предметів, а й до глибшого розкриття змісту зображуваного. Це зумовило експерименти з подачею теми та розвиток індивідуальної художньої мови, що сприяло еволюції натюрморту як жанру.

З розвитком натюрморту його художні завдання ставали дедалі складнішими, проте їх вирішення відбувалося завдяки появі нових виразних засобів. Розмаїття сюжетів спонукало митців шукати свіжі підходи до створення художнього образу. Живописці прагнули не лише передати зовнішню форму предметів, а й розкрити їхній глибший зміст для глядача.

У XVII столітті ринок живопису в Голландії характеризувався високою конкуренцією, що спонукало художників до вдосконалення техніки та спеціалізації на вузьких темах. Саме в цей період сформувалися ключові піджанри натюрморту, серед яких квітковий, кухонний, тональний, рибний і «накритий стіл» [7].

Розвиток квіткового натюрморту має багатовікову історію, в якій поєдналися естетика, символізм, технічна майстерність і культурні особливості епох. Цей жанр не просто передає красу квітів — він часто розкриває філософію життя, настрій часу, духовні пошуки митця. Квітковий натюрморт став одним із найпопулярніших напрямів, адже розмаїття форм і відтінків квітів дозволяло митцям передавати багатство та гармонію природного світу, підкреслюючи його витончену красу [14, с. 77].

Голландські квіткові натюрморти, одні з перших, що виокремилися в

самостійний підвид, вирізняються художньою виразністю, завершеністю та здатністю передати натхнення і живу енергію предметного світу. Вони зазвичай виконані з великою увагою до деталей і ретельною передачею матеріальності кожного об'єкта. Окрім того, квіткові натюрморти голландських майстрів часто містять глибоке символічне значення [14, с. 78]. Серед найвідоміших художників, що працювали в цьому жанрі, варто відзначити Якоба де Гейна Молодшого (Рис.А.1.1), Яна Баптиста ван Форненбурга (Рис.А.1.2), Амброзіуса Босхарта Старшого (Рис.А.1.3), Балтасара ван дер Астів (Рис.1.4), Руланта Саверея (Рис.1.5) та Віллема ван Аельста (Рис.А.1.6).

Перші квіткові натюрморти в голландському мистецтві набули статусу окремого жанру завдяки творчості Амброзіуса Босхарта Старшого (XVII ст.). Зростання популярності цього жанру було зумовлене особливостями побуту того часу, де інтер'єри осель прикрашали численні кімнатні рослини, а навколо будинків розташовувалися сади. У своїх полотнах Босхарт часто доповнював композиції букетів зображеннями ящірок, метеликів, а також мушель із вишуканими формами та забарвленням. Однією з його знакових робіт є «Букет в арочному вікні» (Рис.А.1.3). Також, не можемо не згадати Вінсента ван Гога «Квіти в мідній вазі» (Рис.А.1.7) та «Соняшники» (Рис.А.1.8).

Наприкінці XVIII століття зображення фігури людини є найскладнішим та набуває нового значення для художників тому натюрморт відходить на задній план. Але з появою імпресіоністів наприкінці XIX століття, які революціонізували мистецтво, акцентували увагу саме на миттєвих враженнях та колірних відтінках в будь-яких картинах. Школа імпресіоністів зробила внесок у розвиток жанру натюрморт. Квіткові натюрморти ніби розчиняються в напівпрозорому просторі, створюють у глядача відчуття ілюзорності зображеного. Ці твори формують складний спектр емоцій, впливаючи навіть на сучасного глядача, знайомого з актуальним мистецтвом

та ефектами комп'ютерної графіки.

Це зумовило експерименти з різними способами подачі теми та пошук індивідуальної художньої мови. Кожна європейська художня школа розробляла власні живописні засоби: реалістичний натюрморт у творчості Ж.-Б. Шардена, новаторські підходи імпресіоністів – К. Моне, К. Піссарро, А. Сіслея, П. Сезанна. Натомість А. Матіс відзначався декоративно-площинним баченням натюрморту. Імпресіоністські митці, зокрема Клод Моне та П'єр-Огюст Ренуар (Рис.А.1.9), звернулися до жанру натюрморту як до засобу художнього дослідження взаємодії світла і кольору. Їхні пошуки сприяли оновленню жанру, наділивши його новим змістом і естетичним звучанням [8, с. 8-9]. Завдяки відмові від традиційної деталізації та фокусуванню на миттєвих враженнях, імпресіоністи прагнули зафіксувати змінність освітлення, колористичну глибину предметів та атмосферу навколишнього середовища. Такий підхід сприяв розширенню меж натюрморту як жанру, перетворюючи його на поле експериментів з композицією, фактурою та технікою живопису. Унаслідок цього натюрморт перестає бути виключно декоративним елементом і набуває самостійної художньої цінності, здатної передавати не лише зображення предметів, а й емоційний стан митця, сприйняття ним світу таплинності часу.

Після імпресіонізму зображення квітів стало невід'ємною частиною творчості представників різних течій модернізму, змінюючись відповідно до особливостей нових художніх стилів. Незважаючи на жанрову специфіку, квіткові натюрморти й сьогодні залишаються актуальними, привертаючи увагу не лише студентів художніх шкіл, а й досвідчених професійних митців.

Крім того, художники досліджували формальні засоби живопису в межах різних мистецьких течій, таких як кубізм, супрематизм, фовізм та інші, що сприяло подальшій еволюції жанру.

У тому числі ХХ століття стало епохою кардинальних змін у мистецтві, що вплинуло й на натюрморт. Модерністи, зокрема Пабло Пікассо

(Рис.А.1.10) та Жорж Брак, переосмислили цей жанр у дусі кубізму, розкладаючи предмети на геометричні форми та акцентуючи їхню внутрішню структуру й динаміку. Це стало важливим кроком від реалістичного відтворення об'єктів до їхньої абстрактної інтерпретації.

Сюрреалісти, серед яких Сальвадор Далі та Рене Магрітт, внесли у натюрморт елементи фантастики та підсвідомих образів. Їхні роботи наповнені символізмом і глибокими асоціаціями, які виходять за межі традиційного сприйняття предметного світу [8, с. 9]. У цей період натюрморт перестав бути лише відображенням речей – він перетворився на інструмент для дослідження їхнього значення в контексті людської свідомості та культури.

У сучасному мистецтві натюрморт залишається актуальним, інтегруючи як класичні прийоми, так і сучасні художні тенденції. Митці експериментують із матеріалами та техніками, змінюючи контексти й акцентуючи увагу на трансформації у сприйнятті матеріального світу [14].

Традиційні мотиви – фрукти, квіти, посуд – усе частіше поєднуються з елементами інсталяцій та мультимедійного мистецтва, надаючи жанру нових смислових відтінків. Деякі художники використовують натюрморт як спосіб екологічного активізму, зображуючи, наприклад, зів'ялі рослини чи пластикові відходи, щоб нагадати про проблему збереження природи. Інші ж досліджують культурні й соціальні зміни, передаючи через знайомі предмети особливості сучасного побуту та способу життя. Так натюрморт залишається не лише засобом художнього вираження, а й способом діалогу між митцем і глядачем [7].

На початку XX століття український натюрморт активно розвивався у руслі загальноєвропейських мистецьких тенденцій. Завдяки збагаченню новими темами, образами та художніми прийомами, він за півтора десятиліття пройшов складний еволюційний шлях – від імпресіоністичних впливів до абстрактної формотворчості.

1.2. Особливості квіткового натюрморту у творчості українських художників

Історична різноманітність натюрмортів зумовлена їхнім функціонуванням як специфічного відображення художніх стилів і національних шкіл у процесі їх історичного розвитку. Український натюрморт являє собою динамічну художню систему, що містить глибинні шари прадавньої пам'яті, втіленої у символічних формах та образах. Він несе в собі задовану інформацію про витoki людської історії, процес етнічного й національного самоусвідомлення, закарбованого у характерній знаковій структурі.

Розвиток квіткових натюрмортів XIX – XX століття в українському мистецтві мають значне значення тому що митці вкладають в свої твори філософські концепції, символізм та певний настрій, що передати свою бачення світу та викликати емоції у глядача. Використання яскравих кольорів в натюрмортах передають певний настрій або перевантаження, а затемнене освітлення може створювати атмосферу таємничості [4, с. 120]. Тому в українському мистецтві ми бачимо різні квіткові натюрморти які несуть певний сенс. Згідно з цим, квітковий натюрморт займає чільне місце в українському образотворчому мистецтві, поєднуючи естетичну виразність, символічну глибину та національну ментальність. Його особливості формуються під впливом традицій народної культури, любові до природи, зв'язку з обрядами, побутом та духовними уявленнями українців. Зображення квітів в українському живописі — це не лише об'єкт зображення, а символ роду, краси, жіночності, пам'яті.

Видатними представниками українського живопису в квіткових натюрмортах є: К. Білокур, Т. Галькун, М. Глущенко, Ф. Захаров, О. Новаківський, Т. Яблонська та художники Криворіжжя М. Рябоконь, В. Мішуровський та ін.

Катерина Білокур, видатна українська художниця. В творчості якої є

натюрморти які вона доповнювала флористичними композиціями зображенням коренеплодів, таких як цукровий і червоний буряк, редиска, картопля та морква (Рис.А.1.11). Таким чином, вона поєднувала квіти, що символізують наземну, видиму красу з плодами, прихованими під землею до моменту збору, створюючи відчуття плинності часу. У її творах переплітаються різні сезони: півонії, що розквітають у червні, кавун, який досягає в серпні, коренеплоди, що збирають у вересні, та горобина, яка втрачає листя в жовтні (Рис.А.1.12). Завдяки винятковій спостережливості художниці в її уяві й пам'яті зберігалися найтонші нюанси кольорів, форм і фактур, що знаходили втілення на полотні [26].

Полотна волинської художниці Тетяни Галькун вирізняються глибоким зв'язком із народними традиціями. Її натюрморти у символічній формі передають м'яку, енергію української культури, сповнені релігійності та камерності, що протиставляється відчуженому практицизму. Реалістичні композиції мисткині, хоч і традиційні за своїми сюжетами, відображають ментальність українського народу, втілюючи його самотність.

Характерною рисою її робіт є продуманість композиції - в них немає випадкових чи незавершених елементів. Незважаючи на камерність, її полотна гармонійно вписуються у будь-який інтер'єр, надаючи йому затишку та теплоти [5]. З точки зору художнього вирішення, картини Тетяни Галькун, незалежно від їх розміру, завжди вирізняються глибиною простору та відчуттям напоєного ароматами повітря "Подих весни" (Рис.А.1.13), "Натюрморт" (Рис.А.1.14). Речі у її натюрмортах прості і невігядливі, вони оточені теплом та любов'ю. Однак, її творчість символізує традиції та ментальність української культури і за своєю суттю є народними.

Микола Глущенко, український живописець, належав до кола тих прогресивних українських митців, які за умов відсутності державності стали мостом між українською та європейською культурою. Його роботи «Українські квіти» (Рис.А.1.15) та «Натюрморт з жовтими квітами» (Рис.

А.1.16) вражають своєю виразною яскравістю та енергією. Художник використовує в полотні насичену кольорову гаму, яка надає композиції динамічності та відчуття свіжості. Кожен елемент у натюрморті займає своє особливе місце, формуючи гармонійну композицію, що відображає багатство й розмаїття української флори. Завдяки майстерному відтворенню текстур і форм квіти на полотні виглядають реальними [6].

Федір Захаров, український живописець, майстер натюрморту та пейзажу [9]. Його роботи вирізняються витонченим композиційним рішенням, насиченою кольоровою гамою, а також гармонійним поєднанням світла і повітря. Одним із найвідоміших творів у цьому жанрі є «Натюрморт. Квіти та фрукти» тощо (Рис.А.1.17).

Одними з найвідоміших колористів в українському натюрморті можна вважати Олекса Новаківського. У творчості О. Новаківського квітковий мотив в натюрморті посідав особливе місце. В них він відображав багатство колористики та естетичну довершеність природного світу, так і в портретних і жанрових композиціях, де квіти набували символічного значення [15]. З часом художній стиль митця зазнав змін, набувши більшої експресивності та внутрішньої динаміки. У своїх яскравих натюрмортах різних періодів Новаківський застосовував символіку, використовуючи колористичні та пластичні засоби для передачі емоційного напруження. За допомогою динамічних ліній, оптичних ефектів і тональних варіацій кольору митець формував гармонійні композиції, які не лише передавали певний психологічний стан, а й викликали в глядача широкий спектр асоціацій. У його роботах реальні природні елементи трансформувалися у фантазійні художні образи. Наприклад у картині «Каштани і бузок. Музика квітів» (Рис.А.1.18) художник майстерно зобразив гілки квітучих рослин, що плавно спадає із білої вази, викликаючи у глядача відчуття гармонії та ритмічності, подібне до звучання музичних акордів. Митець віртуозно передав кольорову симфонію, насичену багатством відтінків – від ніжних і світлих до глибоких

та інтенсивних. Полотно випромінює глибоку любов до природи й мистецтва, водночас викликаючи асоціації зі швидкоплинністю та мінливістю життя.

Тетяна Яблонська, видатна українська художниця першої половини ХХ століття, неодноразово зверталася до теми квіtkового натюрморту, надаючи йому виразного емоційного забарвлення у своїй живописній манері «Натюрморт з квітами», 1979р. (Рис.А.1.19) [28].

У мистецький спадщині видатного художника Криворіжжя Віктора Мішуровського чия творчість охоплює різноманітні жанри, включаючи квіtkові натюрморти. Його роботи вирізняються реалістичним стилем з елементами імпресіонізму, що надає картинам особливої глибини та емоційності. Квіtkові композиції (Рис. А.1.20) в його виконанні передають не лише красу природи, але й глибокі символічні значення, відображаючи національні традиції та культурну спадщину України. Таким чином, квіtkові натюрморти Віктора Мішуровського є важливою частиною його творчого доробку, що поєднує естетичну привабливість з глибоким змістом, відображаючи багатство української культури та мистецтва. Картини митця представлені в експозиціях численних художніх галерей і музеїв України, зокрема вони зберігаються в приватних зібраннях та у фондах Криворізького краєзнавчого музею [13].

Микола Рябоконь, відомий криворізький художник, який здебільшого виконує роботи в жанрі натюрморту і пейзажу. Його роботи приваблюють своєю життєрадісною, природною красою, різнобарв'ям та ніжністю колориту, вирізняються глибокою емоційністю та витонченим ліризмом, проникливим ставленням до навколишнього світу, а також автентичним відображенням реальності. Головною особливістю його творчості є здатність майстерно передавати національний характер української природи (Рис.А.1.21) [19].

Отже, квіtkовий натюрморт у творчості українських художників — це не лише жанрове явище, а форма культурного коду, де поєднуються традиція,

національний світогляд, емоційність та індивідуальність. Через квіти українські митці говорять мовою пам'яті, любові й краси, виводячи побутові сцени на рівень символічного й духовного осмислення. Тому кожен український митець має індивідуальне бачення природи та людських емоцій, та передаючи через свої творчі доробки глибокі почуття, символіку й філософські роздуми. Творчість художників надихає та захоплює, підтверджуючи, що справжнє мистецтво завжди знаходить відгук у серці глядача.

Висновки до розділу 1

У цьому розділі досліджено етапи становлення натюрмрту як самостійного жанру в образотворчому мистецтві, зокрема розвиток квіткового натюрмрту в контексті західноєвропейської та української художньої традиції. Висвітлено творчий внесок провідних майстрів, які у своїх роботах не лише розвивали жанр, а й утверджували історичну та культурну ідентичність українського народу через зображення національних символів, звичаїв і побуту.

Особливістю жанру натюрмрту є те, що він не обмежується фіксацією зорових вражень від зображуваних предметів, а виступає засобом глибшого філософського осмислення навколишнього світу. Предмети у натюрмрті перетворюються на мову художника, через яку він транслює своє ставлення до дійсності, втілює естетичні та ідеологічні концепції.

Квітковий натюрмрт займає особливе місце в художній практиці завдяки своїй здатності передавати гармонію природи, багатство форм і відтінків, а також символічне навантаження квітів. Його естетичний потенціал виявляється у поєднанні з глибоким змістовим наповненням — образи квітів нерідко уособлюють риси людського характеру, уявлення про епоху, національну самобутність.

У сучасному мистецтві квітковий натюрмрт продовжує розвиватися,

зберігаючи зв'язок із традицією, але водночас інтегруючи нові художні стилі, засоби та підходи. Такий синтез забезпечує динамічність жанру, сприяє його актуалізації в умовах постійної трансформації художнього простору.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА СТВОРЕННЯ КВІТКОВОГО ЖИВОПИСНОГО НАТЮРМОРТУ

2.1. Виникнення ідеї та формування задуму

Формування ідеї теми кваліфікаційної роботи відбувалося поступово, починаючи з перших етапів зародження задуму. Великий вплив на зародження ідеї створення натюрморту спричинив фактор любові до живопису, як найзмістовніший та найбагатший на виразні засоби вид образотворчого мистецтва.

Згідно з цим, було обрано саме цей вид образотворчого мистецтва, який найкраще сприятиме розкриттю ідеї. До речі, живопис вирізняється найбагатшим арсеналом виразних засобів і глибокою змістовністю. Натюрморт вирізняється тим, що художник не просто відтворює предмети, а передає через них своє бачення дійсності, розв'язуючи при цьому різноманітні естетичні завдання. В процесі створення такого твору митці уважно досліджують кожен елемент, виділяючи деталі, зображуючи їх крупним планом та komponуючи в гармонійну цілісність, що формує особливий художній простір.

Серед різноманітних жанрів живопису було обрано саме квітковий натюрморт, який завжди посідає одне з чільних місць у творчості митців. Живописні зображення квітів вражають глядача своєю гармонією кольорів, витонченістю форм і динамікою композиції. Завдяки розмаїттю рослин, їхній природній красі та чуттєвості, квітковий натюрморт викликає глибокі емоційні переживання, сприяє естетичному розвитку та формує смак. Під час вибору теми кваліфікаційної роботи було враховано вже набуті навички та досвід виконання натюрмортів у рамках навчання в Криворізькому державному педагогічному університеті.

Утім, створення квітового натюрморту – це творчий процес, що потребує ретельної уваги до деталей та вдосконалення художньої виразності.

Від перших дитячих спроб до професійного вдосконалення цей жанр приваблює своєю естетичною привабливістю та глибиною змісту.

Вибираючи тему квіткового натюрморту, художник зважає не лише на естетичну привабливість квітів, але й на їхню символічну значущість. У квітковому натюрморті символіка набуває ще більшої багатозначності. Багато квітів у мистецтві мають символічне значення, що дозволяє через квітковий натюрморт передати філософські, моральні чи духовні ідеї. Символізм квітів у живописі має глибокі культурні, релігійні та емоційні корені.

Наприклад, поєднання свіжих і зів'ялих квітів часто символізуєплинність часу та тлінність життя, що надає твору глибокого змісту. Наприклад конвалії, фіалки та незабудки традиційно уособлюють скромність і чистоту. Тому при виборі квітів які плануємо зображувати в нашому натюрморті ми вибрали саме весняні квіти, а саме: бузок, півонії, ірис. У зв'язку з тим, що півонії уособлюють красу, кохання, достаток і процвітання, що робить їх важливими елементами як святкової символіки, так і повсякденного середовища [10]. У тім, вони поєднують розкіш форми, глибину кольору й символічну багатозначність. Їх зображення в картинах часто перетворюється на справжню поезію фарб.

Утім, бузок в західноєвропейській традиції - невинність, перше кохання; у християнстві може асоціюватися з смиренням і душевною чистотою а в українському мистецтві бузок іноді символізує весняне пробудження, ніжність і плинність часу. Однак, бузок часто зображували у весняних натюрмортах, підкреслюючи швидкоплинність краси — адже цвіт бузку недовговічний. А у давньогрецькій міфології Іріс — богиня-вісниця, що з'єднувала небо і землю, тому ірис — символ посередництва між світами [20]. Також, цікавим фактом є те, що Вінсент ван Гог часто писав іриси як символ краси серед страждання, внутрішнього болю та емоційної глибини.

Також, розглядали де саме будуть розмішуватись наші квіти на столі в

інтер'єрі або на підвіконні. Однак, вибір впав на підвіконня де саме підвіконня буде виступати в натюрморті як простір споглядання, межа між світлом і тінню, природою та інтер'єром, а також як метафора внутрішнього стану — очікування, тиші та думок. Квіти, обрані для композиції, мають не лише декоративну функцію, але й символічне значення (наприклад, бузок — ностальгія й юність, півонія — повнота життя, ірис — натхнення та мудрість).

Художники в натюрмортах часто поєднували кольори, характерні для різних сезонів, а також інші об'єкти, щоб передатиплинність часу, відобразити п'ять людських почуттів або наголосити на неминучості завершення всього сущого.

Згідно з цим, квітковий натюрморт є засобом вираження широкого спектра емоційних станів — від радості та гармонії до меланхолії та смутку. Таким чином, його створення надає художникові можливість передати власні переживання, інтерпретуючи їх через колір і форму. На кожному етапі творчого процесу — від вибору теми до остаточного втілення образу на полотні — ми прагнули зберегти та відобразити естетичну виразність і символічну глибину світу квітів. Зображення квітів на полотні потребує не лише високої технічної майстерності, а й уміння передати їх унікальну красу та емоційну насиченість.

Квітковий натюрморт як жанр відкриває перед глядачем широкі можливості для сприйняття та осмислення, сприяючи розкриттю емоційної складової мистецтва [14, с.79]. Одним з головних чинників виразності натюрмарту є колорит. У процесі його створення особлива увага приділяється колористичним рішенням, композиційній побудові та освітленню. Зображення квітів у різних комбінаціях і композиційних варіантах дозволяє митцю експериментувати з формою та структурою, що сприяє розширенню виразних можливостей цього жанру. Також, відчуття кольору дозволяє передати поетичність зображення та зберегти у натюрмортах свіжість першого враження. Наче з глибини кольорової гами, на полотні поступово

проступають букети квітів або фруктів, які займають значну частину композиційного простору.

Таким чином, художня цінність квіткового натюрморту полягає не лише у зовнішній красі зображених об'єктів, а й у здатності розкривати глибокі смисли, відображати духовний стан митця та слугувати джерелом натхнення і насолоди для глядача.

2.2. Пошуки композиції квітового натюрморту

Ідею практичної частини кваліфікаційної роботи детально розкрито у процесі збору та у підготовці матеріалів, зокрема, композиційні пошуки, на основі яких розроблено різні варіанти композиції з урахуванням основних законів і принципів.

Початковий етап роботи над весняним квітковим натюрмортом включає створення начерків, замальовок та ескізів, що допомагають художнику визначити ключові аспекти майбутнього твору – композицію, кольорову гаму та світлотіньові рішення.

Побудова композиції передбачає визначення та розміщення об'єктів на площині або в просторі, охоплюючи розміщення елементів з врахуванням їх пропорційних співвідношень, розподіл простору та створення візуального балансу між усіма складовими твору [17, с. 71]. Вірно сформована композиція сприяє досягненню гармонійного, цілісного враження та ефективному розкриттю художнього задуму та ідеї. Виконуючи тонове вирішення наша увагу була спрямована на виборі стилістики, колористичних рішень, світлотіньових контрастів, текстур що забезпечують виразність втілення теми. Цей етап потребує від митця вміння застосовувати різноманітні технічні прийоми для досягнення необхідного естетичного ефекту.

Для цього було створено значну кількість начерків, ескізів та замальовок натюрмортів з квітами. Спочатку ми розглядали створення квітового натюрморту із зображенням квітів в одній вазі та фруктами на

столі (Рис.Б.2.1 – 2.3). Було проаналізовано кілька варіантів розміщення квітів, їхніх форм і взаємного положення з урахуванням просторових відношень та перспективних побудов. Такий підхід дав змогу сформувати виразну композицію, що ефективно привертає увагу глядача.

Крім того, здійснювався ретельний добір квітів, кожна з яких мала свій характер і символічне значення. Це дозволило надати кожному елементу композиції індивідуальну роль у формуванні художнього образу та створенні певного емоційного настрою в роботі. Тому ми вирішили передати красу весняного періоду за рахунок найулюбленіших квітів, а саме: бузок, півонія та зображення фруктів які будуть знаходитись на підвіконні. Загалом ця композиція відтворює всю пишноту та розмаїття барв весняного періоду. Так як квіти дають змогу передати почуття, емоції та подарувати глядачу мить краси та внутрішній спокій. Виконана робота відіграла важливу початкову роль і стала міцним підґрунтям для подальшої реалізації творчого задуму.

Практична частина кваліфікаційної роботи – квітковий живописний натюрморт розмішений на підвіконні, мета якого є створення емоційного насиченого образу, що викликає асоціації з домашнім затишком, природною красою та спокоєм, гармонію та красу квітів, передаючи радісний настрій будь-якої пори року. Особливу увагу в процесі реалізації приділено грамотному композиційному рішенню, взаємодії світла й тіні, колористичному балансуванню, а також тонкому живописному опрацюванню фактур і форм квітів.

Загальна ідея роботи полягає у поєднанні традиційного жанру квіткового натюрморту з елементами камерної психологічної виразності, що відображає не лише красу навколишнього світу, але й глибину внутрішніх переживань.

Тому кожен ескіз сприяє відображенню нашого задуму та допомагає обрати найвиразніше композиційне рішення. У процесі творчого пошуку необхідно експериментувати з різними варіантами, аби досягти найбільш

вдалої та естетично привабливої форми натюрморту. Виконання композиційних начерків дало змогу уточнити загальне планування та розглянути можливі варіації розміщення квітів і додаткових елементів, що суттєво посилило глибину й образну виразність майбутнього твору.

Звісно, що така мета потребувала логічно побудованої композиції та пошуків колористичного вирішення за допомогою чого поступово відбувалося формування задуму композиції (Рис.Б.2.4 – 2.6). Потім ми вибрали вдалий варіант колірного рішення який більш відображає нашу ідею квіткового натюрморту.

Утім, значущим етапом у процесі створення живописного натюрморту є його тональне та колористичне вирішення. Особливу роль у цьому контексті відіграє освітлення, яке художник має ретельно продумати вже на стадії формування творчого задуму. Необхідно враховувати такі характеристики, як джерело світла, його напрямок, інтенсивність, теплохолодність, адже саме ці чинники визначають загальний атмосферний настрій композиції та впливають на побудову простору, об'ємів і взаємодію кольорів у натюрморті [24, с.153].

Після того як ми визначились з композицією та кольоровим рішенням натюрморту ми почали виконувати картон у повний розмір майбутнього твору (Рис.Б.2.7). Однак, тональне вирішення відіграє ключову роль у створенні загальної атмосфери твору та передачі краси твору.

Отже, послідовність виконання живописного натюрморту демонструє практичне застосування теоретичних знань, викладених у першому розділі, та реалізацію творчого задуму в конкретному художньому творі.

2.3. Виконання роботи в матеріалі

Для виконання твору в матеріалі було вибрано олійні фарби тому, що за рахунок них можна створити прийоми лесування та корпусне письмо для виразності твору, що придасть роботі більш широкі можливості у створенні

живописного квіtkового натюрморту.

Під час створення живописного натюрморту важливо враховувати ключові живописні засоби виразності, зокрема колір, характер освітлення, просторову побудову композиції та передавання текстурних властивостей зображуваних об'єктів тощо [17, с.141]. Комплексне й гармонійне застосування живописних засобів дозволяє художникові не лише досягти цілісності твору, реалістичності, а й розкрити глибший художньо-образний зміст натюрморту, наділити його емоційним забарвленням і естетичною завершеністю.

Після завершення підготовчого етапу на картоні розпочинається робота безпосередньо на полотні. Попередньо було нанесено композиційну розмітку за допомогою олівця або вугілля та окреслення основних тінювих зон, розпочинається початкове нанесення олійної фарби. На цьому етапі здійснюється визначення співвідношень головних кольорових плям із урахуванням загального тонального й колористичного стану освітлення. Першим ми наносили тонку напівпрозору фарбову основу тепло-коричневого тону — імприматура, яка допомагає об'єднати колорит композиції й уникнути "білих плям" на пізніх етапах. Далі визначаємо основні тональні плями: де буде світло, де тінь, де колористичний акцент.

Наступним етапом ми здійснювали безпосереднє виконання живописного твору. За допомогою широких мазків наносимо перший шар фарби, створюючи загальне враження від композиції. Втім, робота розпочиналася з визначення основних кольорових рішень і побудови світлотінювих контрастів, поступово додаючи деталі з метою максимально реалістичного відтворення форм і фактур кожного зображуваного об'єкта (Рис.Б.2.8).

У процесі створення квіtkового живописного натюрморту фарба наносилася послідовно, із уникненням різких змін кольору та тону, що забезпечувало цілісність живописної поверхні. Особлива увага приділялася

деталізації, що дозволяло точно передати текстури й об'єм предметів. Палітра півоній варіюється від ніжно-рожевих і кремових до насичено пурпурових і яскраво-малинових відтінків. Ми використовували різні відтінки півоній з метою розмаїття, щоб продемонструвати тонке відчуття кольору, передати глибину тону, переливи світла, ефект прозорості або бархатистості пелюсток. Півонія в живописному натюрморті стають колористичним акцентом у композиції — центром уваги, що створює атмосферу тепла, емоційності, чуттєвості. Важливим аспектом цього етапу було дотримання логічної послідовності роботи, що сприяло створенню гармонійного й завершеного образу натюрморту (Рис.Б.2.9).

Останній етап – завершення роботи, деталізація та розставлення акцентів у живописному квітковому натюрморті у подальшому з визначенням рами, яка підкреслить красу творі. Планування композиції, ретельна організація робочого простору й підготовка матеріалів, точне перенесення задуму на полотно, послідовне накладання кольору, зосередженість на деталях та фінальне опрацювання – усі ці етапи стали запорукою створення насиченого натюрморту (Рис.Б.2.10).

Отже, кожен етап створення квітового натюрморту – це можливість не лише технічно вдосконалитися, а й передати особисте бачення світу, відтворити красу природи, емоційний настрій і навіть внутрішній стан митця.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі ми детально описали процес виконання практичної частини роботи, а саме створення живописного квітового натюрморту за допомогою олійних фарб. Описано всі етапи реалізації творчого задуму: від підготовки матеріалів і побудови композиції до остаточного живописного опрацювання деталей.

Квітковий натюрморт належить до числа найпоетичніших, найестетичніших і найвиразніших жанрів у живописі. Його актуальність

зберігається впродовж багатьох століть, що свідчить про універсальність теми природи, краси та зорового враження. Такий тип натюрморту вирізняється особливою художньою цінністю — насамперед завдяки можливості глибокого опрацювання кольору, гри світла й тіні, передавання фактур квітів та предметів оточення.

Жанр квіткового натюрморту дозволяє художникові широкі можливості для творчого самовираження, а й доносити до глядача особисте світовідчуття, емоційний стан, філософські міркування чи естетичні переживання. Він поєднує красу з глибоким змістом: через символіку кольорів і форм квітів художник може говорити про життя, час, внутрішні почуття, надії чи тривоги.

У нашій роботі квітковий натюрморт виступає не лише як вправління у технічних навичках живопису, а як цілісний художній образ, в якому поєдналися композиційна довершеність, колористичне багатство, злагоджене просторове рішення та авторське бачення природної краси. Створення такого натюрморту стало засобом самовираження, формування власного естетичного смаку та художнього мислення.

ВИСНОВКИ

Мистецтво натюрморту в образотворчій практиці займає особливе місце як жанр, що дозволяє дослідити красу предметного світу, його естетичні та символічні характеристики. Вибір теми – живописний квітковий натюрморт розташований на підвіконні був зумовлений прагненням дослідити взаємодію природного середовища, внутрішнього і зовнішнього простору інтер'єра, а також візуалізувати емоційний стан за допомогою композиційних засобів.

Метою даної роботи є створення гармонійного художнього образу, який поєднує натуралістичне зображення квітів із атмосферою камерного інтер'єру. Особлива увага приділяється передачі світла, кольору та фактури, а також створенню настрою, що виникає через співіснування природи (квітів) та побутового середовища (підвіконня, вікна, предметів інтер'єру). Натюрморт у такому ракурсі постає не лише як засіб зображення, але й як форма художнього висловлення, у якому закладено емоційну глибину, символізм і роздуми митця.

Проведене дослідження дозволило сформулювати наступні висновки:

1. Досліджуючи історію розвитку натюрморту як художній жанр, можна визначити, що впродовж історії мистецтва митці прагнули до гармонійного поєднання форми й кольору, досконалої побудови композиції, узгодженості форм, простору та колірних співвідношень, а також використовували символіку для вираження основної ідеї твору. Аналізуючи хронологію розвитку квіткового натюрморту в історії мистецтва, можна простежити динаміку його становлення як самобутнього жанру, періоди активного розквіту, а також етапи тимчасового занепаду та переосмислення художньої ролі натюрморту в різні епохи. Одним із найулюблінішим жанром багатьох митців є квіткові натюрморти тому що саме зображення квітів, розмаїття форм, кольорів дає змогу передати красу та багатство природи.

2. Аналізуючи квіткові натюрморти в творчості українських митців та їх внесок у розвиток жанру. Квітковий натюрморт у творчості українських художників – це не лише жанрове явище, а форма культурного коду, де поєднуються традиція, національний світогляд, емоційність та індивідуальність. Через квіти українські митці говорять мовою пам'яті, любові й краси, виводячи побутові сцени на рівень символічного й духовного осмислення.

3. Обґрунтовано концепцію та ідею практичної частини кваліфікаційної роботи, а саме, розміщення квіткового натюрмрту в інтер'єрі — на підвіконні, що символізує межу між внутрішнім і зовнішнім світом. Такий просторовий вибір дозволяє розкрити глибше художнє бачення й поєднати побутову реальність із естетикою живописного образу, зв'язок людини з природою. Образне наповнення натюрмрту розкриває ідею гармонії в повсякденності, вміння бачити красу у звичних речах, а також демонструє авторське сприйняття кольору, світла й простору.

4. Детально розкрито процес збору та підготовки пошукового матеріалу, зокрема створення ескізів, начерків і замальовок. Послідовність виконання квіткового живописного натюрмрту демонструє практичне застосування теоретичних знань, викладених у другому розділі, та реалізацію творчого задуму в конкретному художньому творі.

5. Докладно описано процес створення квіткового натюрмрту.

Отже, виконуючи практичну роботу кваліфікаційного дослідження ми дійшли висновку що квітковий натюрморт є одним із найпопулярніших жанрів живопису. Різноманіття форм і відтінків квітів що дозволяє художникам відтворити багатогранність природного світу та його унікальну красу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонович Є. А., Удріс І. М. Українське мистецтвознавство кінця XIX – початку XX століття: дослідження національних форм вітчизняного образотворчого мистецтва: монографія. Кривий Ріг, 2015. 300 с.
2. Бень А. Олекса Новаківський – український митець-візіонер. *Наука. Освіта. Молодь*. Умань, 2009. С. 33 – 35.
3. Бойко Ю. М., Бойко Г. В. Понятійно-термінологічний словник з культурології та художньої літератури. Вінниця: ПП ВЄДА, 2012. 162 с.
4. Верига В. І. Нариси з історії України (кінець XVIII- початок XX ст.). Львів: Світ, 1996. 447 с.
5. Галькун Тетяна URL: <https://www.volynnews.com/news/all/narodna-khudozhnytsia-ukrayiny-tetiana-halkun-u-kozhnoyi-moyeyi-roboty-ye-svo/> (дата звернення: 14.03.2025)
6. Глущенко Микола URL: <https://www.gallery.pl.ua/mikola-petrovich-glushhenko.html> (дата звернення: 03.03.2025)
7. Димшиць Е. Натюрморт в українському живописі на зламі XIX-XX століть. *Українське мистецтво та архітектура кінця XIX-початку XX ст.* Київ, 2000. С. 122 – 137.
8. Єгоров О. Образотворче мистецтво в інноваційній школі. *Мистецтво в школі*. Харків, 2002 №6. С. 8 – 14.
9. Захаров Федір URL: <https://gs-art.com/artists/5257/> (дата звернення: 03.03.2025)
10. Значення квітів. Мова квітів URL: <https://surl.li/ahjdyw> (дата звернення: 01.05.2025)
11. Кржавич Д. П. Українське мистецтво. Львів: Світ, 2005. Ч.3. 268 с.
12. Михайлов О. Я. Матеріали і техніка олійного живопису: навч. посібник. Умань, 2013. 114 с.
13. Мішуровський В. URL: <https://artrudana.com.ua/mishurovskij-viktor->

vasilovich/ (дата звернення: 19.03.2025)

14. Мунтян С. Д., Тоарка Т. О. Трансформація натюрморту з квітами в історичному аспекті: образ і стиль. *Збереження і розвиток традицій пленеру: художня освіта і арт-туризм: тези доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 1-3 лютий 2019 р.). Одеса: Астропрінт, 2019. С. 77 – 79.

15. Новакіський О. URL: <https://www.wikiart.org/uk/oleksa-novakivskiy> (дата звернення: 19.03.2025)

16. Петрига П. Художні стилі та напрями у творчості художників живописців України XIX – XX ст. *Студентський науковий вісник. Тернопіль*, 2014. № 35. С. 117 – 119.

17. Пономаренко Г. О. Натюрморт. Види натюрморту та вибір формату. Творчі компетентності учнів мистецьких шкіл. *Від традицій до інновацій: матер. всеукр. наук.-практ. конференції* / за ред. Ю. В. Сліпич. Херсон, 2020. 384 с.

18. Розвиток і становлення натюрморту як вид образотворчого мистецтва. 2015. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/istoriya-razvitiya-i-stanovleniya-natyurmorta-kak-vida-izobrazitelnogo-iskusstva> (дата звернення: 10.02.2025)

19. Рябоконь М. URL: <https://artrudana.com.ua/mikoli-petrovichu-ryabokonyu-80/> (дата звернення: 19.03.2025)

20. Символіка квітів URL: <https://surl.li/coslgu> (дата звернення: 29.04.2025)

21. Скаканді Ю. Ю. Специфіка інтерпретацій композицій у натюрморті. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2023. № 1. С.180-184.

22. Скрипник Г. А. Історія українського мистецтва. Том 5. Мистецтво 20 століття. Київ, 2007. 1048 с.

23. Сотська Г., Шмельова Т. Словник мистецьких термінів. Херсон:

Видавництво «Стар», 2016. 52 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709237/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%96%D0%B9.pdf> (дата звернення: 11.02.2025)

24. Стойкова Н. В., Мунтян С. Д. Вплив аудиторного освітлення на колористичне рішення постановок натюрмортів із квітами зі здобувачами художньо-графічного факультету. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Херсон, 2019. № 86. С. 151 – 155.

25. Топал Р. А. Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Київ: Художник, 2001. 315 с.

26. Український натюрморт XX ст. URL: <https://nuart.com.ua/exhibition/s/ukrainskij-natjurmort-hh-veka/> (дата звернення: 03.03.2025)

27. Щербина В. Г. Ідейний задум в композиції: етапи творчого процесу: Методичні рекомендації для студентів художньо-графічного відділення факультету мистецтв. Кривий Ріг: «Октан-принт», 2007. 61 с.

28. Яблонська Т. URL: <https://www.wikiart.org/uk/yablonska-tetyana-nilivna> (дата звернення: 10.04.2025)

ДОДАТКИ

Додаток А

Ілюстрації до Розділу 1

Рис.1.1. Якоб де Гейн Молодший «Квіти у вазі», 1615р.

Рис.1.2. Ян Баптист ван Форненбург «Ваза з квітами з пацюком та папугою», 1620р.

Рис.1.3. Амбросіус Босхарт Старший «Букет в арочному вікні»

Рис.1.4. Балтасар ван дер Аст «Натюрморт з корзиною, птахами та фруктами», 1620р.

Рис.1.5. Рулант Саверей «Квітковий натюрморт», 1603р.

Рис.1.6. Віллем ван Аельст «Квітковий натюрморт із годинником»,
1663р.

Рис.1.7. Вінсент ван Гог
«Квіти в мідній вазі»

Рис.1.8. Вінсент ван Гог «Соняшники»

Рис.1.9. П'єр-Огюст Ренуар «Троянди у вазі», 1890р.

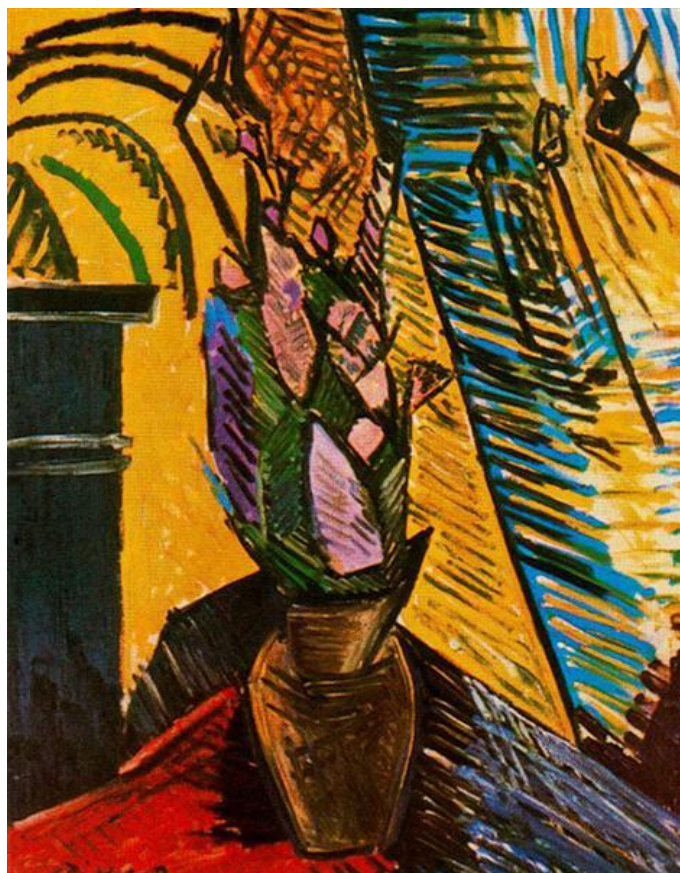

Рис.1.10. Пабло Пікассо «Квіти на столі», 1907р.

Рис.1.11. Білокур К. «Натюрморт з квітами та горіхами», 1948р.

Рис.1.12. Білокур К. «Натюрморт: кавун, морква, квіти», 1951р.

Рис.1.13. Галькун Т. «Подих весни»,
1982р.

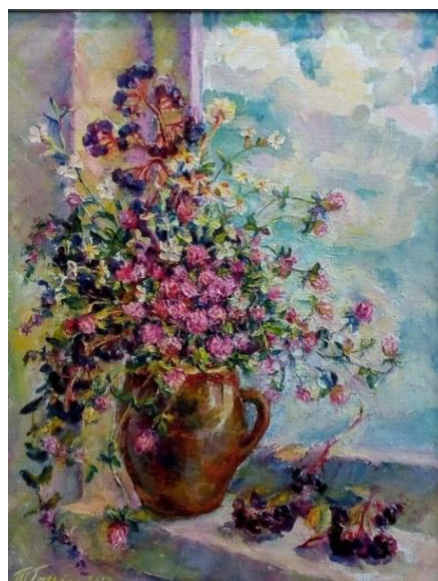

Рис.1.14. Галькун Т.
«Натюрморт», 2013р.

Рис.1.15. Глущенко М. «Українські квіти»,
1976р.

Рис.1.16. Глущенко М.
«Натюрморт з жовтими квітами»,
1976р.

Рис.1.17. Захаров Ф. «Натюрморт. Квіти і фрукти», 1980р.

Рис.1.18. Новаківський О. «Каштани і бузок. Музика квітів», 1916р.

Рис.1.19. Яблонська Т. «Натюрморт з квітами», 1979р.

Рис.1.20. Мішуровський В. «Троянди», 2025р.

Рис.1.21. Рябоконт М. «Натюрморт з квітами та грушами», 2006р

ДОДАТКИ

Додаток Б

Ілюстрації до Розділу 2

Рис. 2.1. – 2.3. Форескізні пошуки

Рис. 2.4 – 2.6. Пошуки кольорового вирішення

Рис. 2.7. Виконання картону

Рис. 2.8. Початок роботи над оригіналом (виконання підмалювка)

Рис. 2.9. Робота над великими об'ємами

Рис. 2.10. Робота квіткового живописного натюрморту в матеріалі